

Отримано: 01 квітня 2022 р.

Прорецензовано: 07 квітня 2022 р.

Прийнято до друку: 08 квітня 2022 р.

e-mail: a.kucher.asp@kubg.edu.ua

DOI: 10.25264/2519-2558-2022-13(81)-288-292

Кучер А. С. Прагматичний потенціал еліптичних речень у великій прозі Івана Франка (на матеріалах художніх творів «Петрії й Довбушуки» (1 ред.), «Борислав сміється», «Перехресні стежки», «Петрії й Довбушуки» (2 ред.)). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острого: Вид-во НаУОА, 2022. Вип. 13(81). С. 288–292.

УДК: 81'367.335.3:821.161.2-3Франко
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9056-7697>

Кучер Альона Сергіївна,
аспірантка кафедри української мови,
Київський університет імені Бориса Грінченка

ПРАГМАТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕЛІПТИЧНИХ РЕЧЕНЬ У ВЕЛИКІЙ ПРОЗІ ІВАНА ФРАНКА (НА МАТЕРІАЛАХ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ «ПЕТРІЙ Й ДОВБУШУКИ» (1 РЕД.), «БОРИСЛАВ СМІЄТЬСЯ», «ПЕРЕХРЕСНІ СТЕЖКИ», «ПЕТРІЙ Й ДОВБУШУКИ» (2 РЕД.))

Статтю присвячено дослідженню еліптичних речень (ЕР), які є одним із засобів експресивного синтаксису. ЕР є відносно не повними зі структурно-синтаксичного погляду та семантично повними.

Дібрані для дослідження художні твори належать до різних періодів творчості І. Франка, що дало змогу простежити еволюцію формування авторського стилю письменника. Метою статті став комплексний аналіз ЕР, зокрема оглядово висвітлено дослідницькі позиції щодо такого явища, як еліipsis, який становить основу формування ЕР, здійснено опис структурно-семантичних груп ЕР та виявлено їхні семантико-синтаксичні та прагматичні особливості функціонування. Проведений кількісно-статистичний аналіз демонструє значне переважання ЕР з еліпсованими дієсловами порівняно з еліпсованими іменниками, зокрема з дієсловами буттєвості, що становить близько 70% зафіксованих ЕР. Зафіксовано, що для ЕР характерна різноманітна синтаксична будова, зокрема вони здебільшого є поширеними й функціонують як в системі односкладних, так і двоскладних речень.

Пріоритетністю у структурній організації ЕР є бажання автора максимально відтворити живе спілкування між персонажами, тим самим правдиво та в деталях передати особливості комунікації, їхні характери, емоції, міркування тощо, тобто якомога яскравіше відтворити дух живого природного мовлення. Передумовою частого використання ЕР є мовна тенденційність до економії мовних засобів, до створення компресованого варіанту висловлення. Перспективою подальших досліджень вбачаємо в залученні інших художніх творів письменника, що дало б змогу значно ширше простежити особливості використання письменником ЕР.

Ключові слова: еліipsis, еліптичні речення, експресивний синтаксис, мовленнєва компресія, прагматика художнього мовлення.

Alona Kucher,
graduate student of the Department of Ukrainian Language,
Borys Hrinchenko University of Kyiv

PRAGMATIC POTENTIAL OF ELLIPTIC SENTENCES IN THE GREAT PROSE OF IVAN FRANKO (BASED ON THE WORKS OF ART «PETRII AND DOVBUSHCHUKY» (1 ED.), «BORISLAV LAUGHS», «CROSSROADS», «PETRII AND DOVBUSHCHUKY» (2 ED.))

The article is devoted to the study of elliptical sentences (ES), which are one of the means of expressive syntax. ES are relatively incomplete from a structural-syntactic point of view and semantically complete.

The works of art selected for the study belong to different periods of Ivan Franko's work, which made it possible to trace the evolution of the writer's authorial style. The aim of the article was a comprehensive analysis of ES, in particular, reviewed research positions on such a phenomenon as ellipse, which is the basis of ES formation, described the structural-semantic groups of ES and identified their semantic-syntactic and pragmatological features of functioning. The conducted quantitative and statistical analysis shows a significant predominance of ES with elliptical verbs in comparison with ellipsed nouns, in particular with verbs of beingness, which is about 70% of the found ES. It is noted that ES is characterized by a variety of syntactic structure, in particular, they are mostly common and function in both one-syllable and two-syllable sentences.

The priority in the structural organization of ES is the author's desire to reproduce the living communication between the characters as much as possible, thus truthfully and in detail to convey the features of communication, their characters, emotions, thoughts, etc., ie to reproduce the spirit of living natural speech. A prerequisite for the frequent use of ES is the linguistic tendency to save language resources, to create a compressed version of the expression. We see the prospect of further research in the involvement of other works of art of the writer, which would allow to trace much more widely the peculiarities of the writer's use of ES.

Keywords: Ellipsis, elliptical sentences, expressive syntax, speech compression, pragmatics of artistic speech.

Мовний простір у текстах художніх творів вирізняється своєю різноманітністю, зокрема синтаксичний рівень, що збагачено використанням великої кількості засобів експресивізації. Складники синтаксису завдяки взаємозв'язкам з іншими рівневими одиницями створюють багатогранні стилістичні можливості тексту. До структур експресивного синтаксису вправдано належать еліптичні речення (ЕР), що є своєрідним засобом економії художнього мовлення.

Дослідженню ЕР як синтаксичних засобів мовленнєвої компресії присвячено ряд наукових праць, авторами яких є Н. Арутюнова, В. Бабайцева, Ш. Баллі, К. Буслер, Н. Валгіна, В. Виноградов, І. Вихованець, М. Вінтонів, І. Гальперін, П. Дудик, А. Загнітко, М. Каранська, В. Кіндт, П. Лекант, О. Пономарів, В. Сандерс, О. Сковородников, А. Фрей, К. Швабе, Г. Шевцова, К. Шульжук та ін. Попри велику кількість мовознавчих праць, присвячених студіюванню ЕР, у творчості І. Франка поки що залишаються поза увагою. Із огляду на це пропонується стаття є актуальною, оскільки постає спробою детального аналізу ЕР у художніх творах письменника.

Метою наукової статті є виявлення семантико-синтаксичних та прагматичних особливостей ЕР на матеріалах великої прози письменника. Мета дослідження передбачає виконання таких завдань: 1) виявити причини виникнення еліп-

сису в мовленні; 2) оглядово розглянути погляди лінгвістів на природу ЕР; 3) описати структурно-семантичні типи ЕР; 4) здійснити кількісно-статистичний аналіз ЕР, виявлених методом суцільної вибірки; 5) з'ясувати специфіку функціонування ЕР та їхній прагматистичний потенціал у досліджуваних творах.

Виникнення ЕР пов'язують з явищем еліпсису, який полягає у випускненні, пропуску одного або кількох компонентів синтаксичної конструкції, стійкого словосполучення, слова, що легко домислюване, відновлюване в контексті або ситуації мовлення і створює неповноту в мовленнєвому та мовному планах. Причинами виникнення еліпсису є: тенденція до економії мовних зусиль; прагнення передати ту саму інформацію меншим відрізком тексту; прагнення передати динаміку ситуації; уникнення повторів; тенденція до експресивного оновлення формальних засобів мовлення; роздуми, розгубленість мовця тощо (Українська мова: енциклопедія, 2004: 171).

На думку В. Александрової, ЕР варто розглядати в контексті лінгво-когнітивного аранжування, яке полягає у виявленні безпосередніх зв'язків когнітивного рівня мислення (зародження думки) та лінгвістичного, який реалізовано в певному вербальному вимірі за певним номінативним устроєм речення. Провідною характеристикою лінгво-когнітивної природи ЕР є не довільність їхнього творення, а чіткість, часткова шаблонність та реченнєва визначеність, що зазнає формального скорочення без будь-яких порушень пропозиційного змісту (Александрова, 2008: 3-11).

М. Вінтонів у виявленні природи ЕР пропонує брати до уваги також тема-ремаційні відношення в межах реченнєвої структури, що демонструє комунікативний аспект аналізу функціонування ЕР. Подання тексту в конденсованій формі, за міркуваннями дослідника, призводить до «усічення теми та виведення реми на перший план, тобто повідомлення адресатові тільки нової інформації. За умови компресованості реченнєвої структури стає можливою інформаційна актуалізація, що «базується на врахуванні потреб адресата, утриманні його інтересу, а також на врахуванні часової обмеженості сприйняття повідомлення» (Вінтонів, 2018: 231-232).

На відміну від інших типів неповних речень (ситуативних та контекстуальних), головною ознакою ЕР є можливість повноцінного витлумачення змісту речення без наявності пропущених членів речення, не вдаючися до залучення контекстних чи ситуативно-суб'єктивних маркерів. Головним опертям на встановлення їхніх граматико-семантичних та смислових характеристик є їхнє лексико-граматичне наповнення. Це означає, що всі формально виражені складники речення своєю граматичною формою та значенням сигналізують про еліпсований член речення, який є семантично закладеним у реченнєвому комплексі.

ЕР не спроможні бути взаємозамінними з повними конструкціями, оскільки значення еліпсованого члена речення сприймається синонімічно, і яке неможливо відтворити точно, тобто семантика може несуттєво видозмінюватися, набуваючи нових значеннєвих відтінків, проте не втрачати головної семантики (Дудик, 1958: 218). Неназвані члени речення хоч і відсутні в синтаксичній структурі речення, проте умовно згенеровані самою свідомістю мовця та слухача, оскільки морфолого-синтаксичні особливості самого речення цілком допомагає відтворити його. Характерним граматичним показником у виявленні ЕР є наявність обставинних та додаткових поширювачів, представлених прислівниками, непрямыми відмінками іменників із прийменниками або без (або прикметниками, займенниками, числівниками, що їх заступають) (Богатько, 2014: 258). У випадках пропуску підмета можлива наявність узгодженого або неузгодженого означення (Дудик, 1958: 220).

Використання ЕР І. Франком у досліджуваних творах є кількісно та функційно продуктивним з огляду на виконання прагматистичних завдань. Здійснений аналіз ЕР засвідчує, що вони ефективно вживані в усіх творах, проте найбільше їх зафіксовано в романі «Перехресні стежки». У нашому дослідженні використано класифікацію ЕР, запропоновану П. Дудиком. У ній, на нашу думку, найповніше та найбільш структуровано подано типи ЕР (Дудик, 2010: 182-184). Групи ЕР продемонстровано в таблиці 1, що вміщує результати кількісного аналізу ЕР у досліджуваних творах.

Таблиця 1

Семантико-синтаксичні різновиди еліптичних речень у художніх творах І. Франка

	«Петрії і Довбушки» (1 ред.)	«Борислав сміється»	«Перехресні стежки»	«Петрії і Довбушки» (2 ред.)	Усього	
Еліпсис дієслова руху, пересування, тощо	13	20	19	3	55	3,6%
Еліпсис дієслова спонукальної або питальної модальності	21	13	14	10	58	3,8%
Еліпсис дієслова із семантикою буттєвості	218	325	440	99	1082	70,3%
Еліпсис дієслова мовлення	1	7	8	2	18	1,2%
Еліпсис дієслова сприймання	2	8	12	-	22	1,4%
Еліпсис дієслова, що узвичаїлось у вигляді запитання	85	87	58	37	267	17,4%
Еліпсис іменника в ролі підмета або додатка	-	8	13	3	24	1,6%
Односкладні речення з еліпсисом предикативних слів <i>треба, можна, необхідно тощо</i> за наявності інфінітива або (рідше) за його відсутності	1	1	-	-	2	0,3%
Односкладні речення з еліпсисом інфінітива за наявності предикативного слова або слів (<i>не</i>) <i>пора, (не) час</i>	3	-	3	1	7	0,5%
Усього	344	469	567	155	1535	100%

Результати спостереження свідчать, що найбільшою за кількістю випадків вживання є група ЕР з еліпсованим дієсловом із семантикою буттєвості. Особливостями речень такого типу є відсутність дієслова *є*, а також лексично схожих

еквівалентів: *знаходиться, перебуває тощо*, умовне внесення в структуру речення яких залежить саме від семантики слів, підпорядкованих еліпсованому члену речення. Еліпсовані дієслова буттєвості у ЕР займали синтаксичну позицію простого або частину складеного іменного присудка, яка граматично виражена іменником, прикметником або дієприкметником, наприклад: – *Га, ти сіліа*, – крикнула, впадаючи в злість, Горпина, але, сейчас улагодившись, додала: – *Ні, ти боязлива, тривожна, бідна, як кіт заморочений!* (Франко, 1978а: 49); *Подумайте: ми тоді пани цілого нафтового торгу, ми ви значуєм ціни, закупуєм околиці села, ліси, каменоломи та копальні. Ціла околиця в наших руках.* 18 (Франко, 1978b: 274);

Окрім цього, зауважуємо випадки еліпсизації присудків у реченнях із вказівною семантикою, що реалізована за допомогою вказівної частки *ось*. Еліпсований присудок в цьому граматичному контексті займає постпозицію відносно частки, яку використано при виокремленні типового окремого предмета, факту, події тощо або вказівці на розміщення предмета, об'єкта, перебування особи в певному місці (у значенні *тут*) тощо, наприклад: *«Так от де ти, Регіно моя! – думалось йому. – Ось яка твоя доля! Як то ти зносиш її?»* (Франко, 1978с: 265).

Зафіксовано чимало ЕР із вказівною часткою *це (се)*, яку вжито з метою підкреслення, виділення того чи іншого пропущеного члена речення, а також вказівну частку *то* з метою вказівки на предмет, об'єкт, особу тощо, наприклад: *«Се ж найгірший, найнебезпечніший лихвар у наших повіті. Чому не воюєте з ним, а навіть навпаки, підтираєте його?»* (Франко, 1978с: 218); – *Сумніваюся, щоб селяни могли купити сей маєток. То завелика річ на їх сили.* (Франко, 1978с: 224); у кількох випадках вжито вказівний займенник *це (се)*: – *Того не можу зробити, – відізався живо Андрій, бо се не в моїй силі.* (Франко, 1978d: 401).

Завдяки цим часткам підсилюється загальна тональність ЕР, з'являється логічне наголошування автором на конкретних особах, предметах, подіях, фактах тощо. Вважаємо за доречне зарахування таких речень із вказівними частками до складу ЕР, оскільки їхня вказівна семантика слугує допоміжним засобом у відтворенні дієслова буттєвості, що в теперішньому часі має нульову форму вираження.

Другою групою за чисельністю є ЕР з еліпсованим дієсловом, яке узвичаїлося як частина запитання. У таких реченнях семантика неназваного дієслова абсолютно не обмежена, тобто реконструювання повноцінного речення можливе за допомогою дієслів різної семантики. ЕР такого типу є постійно живими в комунікації, набуваючи тим самим стандартизованої форми вираження й узагальненості їх сприйняття учасниками спілкування, наприклад: – *Де дитина моя? – Дитина твоя здорова, он моя жона взяла ю кормити!* (Франко, 1978а: 127); – *То, може, треба чотири коні? – Чотири коні? А вам що такого? Пощо чотири коні?* (Франко, 1978с: 279). До числа ЕР питальної семантики віднесено також питальні речення, які володіють менш вираженою типовістю відтворення та структурно-семантичною питальною сформованістю. Такі речення часто є граматично подібними до їхніх розповідних відповідників, проте наділені питальною модальністю, наприклад: *«Невже ж се правда?» – думалося йому. – Невже ж робітник завжди робить на его ласці?»* (Франко, 1978b: 298); – *А що ж, то нині не вітерок?» – спитав я. – Ні, нині вже п'ятниця.* (Франко, 1978b: 362).

Приблизно однаковими за кількісними показниками є групи ЕР спонукальної модальності та з еліпсисом дієслова руху, пересування у просторі тощо. ЕР спонукальної модальності характерні лише для діалогів, в яких персонажі певним способом взаємодіють, часто підштовхуючи чи спонукаючи своїх співбесідників до виконання певних дій у вигляді наказу, прохання, закликати та ін. ЕР такого типу граматично оформлені по-різному; формальними маркерами їхнього вираження є: 1) одиничні прислівники або їх поєднання: – *Ближче сюди!* – знов запитав суддя і почервонів на лиці. (Франко, 1978с: 310); 2) іменником у родовому відмінку: – *Він живий, живий!* – крикнула, а в тім голосі тисячі чувств мішалися. – *Води, води!* (Франко, 1978а: 21); 3) поєднання іменника з прийменником (інколи + вигук або звертання): – *Ну, всі зібрані, – сказав він, – можемо зачати своє діло. Ану, Деркачу, за палицями!* (Франко, 1978b: 373); – *Злодію! Віддай мою жінку! Поліція! Сюди! На поміч! Мені вкрадено жінку.* (Франко, 1978с: 424); 4) поєднання прислівників з іншими частинами мови: *Олекса, оглянувши шнурки і узли, крикнув до своїх: – Наперед з ним, на приготоване місце!* (Франко, 1978а: 91); 5) поєднання іменника з прикметником: *Добрий день, пане меценас! Вашу руку! Так. Здорові, дуже, веселі, енергічні – надіюсь, надіюсь...* (Франко, 1978с: 267); 6) односкладні речення: – *А вас, мої дорогі гості, прошу за собою. Фанні, дитинко, будь господинею і займіся дамами! Прошу, прошу!* (Франко, 1978b: 268).

ЕР спонукальної модальності демонструють комунікативний динамізм мовлення персонажів, структурна неповнота таких речень не перешкоджає достовірному розумінню їхнього змісту. Лаконічність висловленого прохання чи наказу сприяє прискореному сприйняттю реципієнтом та його швидкого реагування. Залежно від інтенсивності спонукування змінюється інтонаційне оформлення, що впливає на специфіку модального значення висловленого.

За нашими спостереженнями ЕР спонукальної модальності в розрізі методологічно-теоретичних напрацювань є ідентичними з окремою групою нечленованих речень, значення яких теж полягає в спонуванні, проханні, наказі тощо, наприклад: – *Хлопці, сюда!* – крикнув Довбуш, і вмиг двері пирсли, а Клим почувся спохваченням в кріпкі руки. (Франко, 1978а: 122). Доречність їхнього трактування залежить саме від пріоритетності їхнього аналізу: членованість/нечленованість граматичної структури, синтаксична повнота/неповнота вираження.

Речення, у яких еліпсовано дієслова руху, пересування, становлять 3,6% від усіх віднайдених ЕР. Відсутні вербалізовані показники руху жодним способом не перешкоджають реципієнту зрозуміти зміст висловленої думки, оскільки їх із легкістю можна відтворити з урахуванням лексико-граматичного внутрішньореченнєвого оточення, наприклад: *Але они мене один за одну руку, а другий за другу, та й кажуть: «Ходи, дурню, і не питайся, коли ти кажеш!»* (Франко, 1978а: 68); *Ще відтак випали слуги та й мене в плечі: «Що ти ту, пияку, бреверію, робиш!..» Пішов я.* (Франко, 1978b: 318). Завдяки пропуску дієслів руху та переміщення репліки стають інформатично строкатими, мовленнєво усіченими. Ця особливість свідчить про їхнє розмовно-побутове звучання, коли спілкування учасників є не вимушеним із характерним усіченням синтаксичних конструкцій, спровокованим бажанням економії сил та часу.

Еліпсис іменника в ролі підмета або додатка зафіксовано значно менше, у романі «Петрії та Довбушуки» зовсім відсутній. Спостерігаємо поодинокі випадки еліпсису додатків, наприклад: – *Також ти співаєси?» – крикнув Олекса.* (Франко, 1978b: 401); частіше – підметів: *Була власне одинадцять – пора, коли його Міля одягається і коли – говорено йому – капітан заходив до неї кілька разів.* (Франко, 1978с: 313); – *От такої й гни!* – відповів Сенько. – *Так ти й гадав собі, що я*

дурень. (Франко, 1978b: 452). Ці іменники досить легко відтворити, оскільки змістовий показник та будова речення допомагає в цьому, зокрема наявність узгоджених означень, які часто сигналізують про залежність від іменника. Ці іменники відображають загальнолюдський світоглядний та мовленнєвий досвід, тому не виникає потреби їх озвучувати, що значно економить час на висловлення думки та донесення інформації до слухача.

За результатами аналізу виявлено 1,2% ЕР з еліпсисом дієслова мовлення. Пропуск дієслова із семантикою мовлення варіюється лексично, може мати синонімічні форми вираження залежно від емоційного наповнення думки та контексту. Окрім цього, еліпсис дієслова мовлення допомагає уникнути мовленнєвої надлишковості, сприяє реченнєвому ущільненню, наприклад: – *А я знов до них: «Та пощо я маю іти з вами, і куди я маю іти з вами?»* (Франко, 1978a: 68); – *Він боїться тебе і не хоче бути з тобою. – А грошей моїх хоче? – сказав уражений Герман. Рифка на те ані слова.* (Франко, 1978b: 414).

Спорадично письменник вживає ЕР з еліпсисом дієслова сприймання лише у творах «Борислав сміється» та «Перехресні стежки». Ці дієслова наповненні семантикою сприймання, наприклад: *бачити, відчувати, дивитися, чути, відчувати тощо*. Змістове наповнення таких ЕР є не досить широким, виражаючи невеликий спектр значень еліпсованих дієслів. ЕР такого типу зафіксовано як в системі двоскладних, так і односкладних, зокрема безособових, наприклад: *Вона заперла в собі дух і прислухувалась. Говір при вході. Голос служниці, котра немов свариться з кимось, не пускає до покою. Другий голос, різкий і гнівний, стук немов поваленого до землі чоловіка, тріск дверми, тупіт кроків по покоях, ближче, чимраз ближче...* (Франко, 1978b: 292). Виокремлюємо особливу групу еліпсованих дієслів в односкладних реченнях, які мають семантику сприймання зі значенням заперечення (*не видно*), наприклад: *Слідуючого дня рано пишно сходило сонце. На небі ані хмарочки. В густім зеленім березовім гаю над Дністром весело щецетали пташки.* (Франко, 1978a: 221). Вважаємо, що цих два типи речень із еліпсованими дієсловами сприймання та дієслова *немає* в односкладних реченнях є семантично дещо подібними, оскільки виражають той самий процес у контексті сприйняття навколишнього світу (*видно – не видно, а отже – немає*).

Малопродуктивними у творах є ЕР із еліпсисом інфінітива за наявності предикативного слова (*не*) *пора* або (*не*) *час*: – *Перепрашаю вас, мої господинове, що зараз по привітанню мушу і попрацати вас. Пора в дорогу, Андрію!* (Франко, 1978a: 26). Еліпсис вказаних дієслів часто створює ефект наказу, заклику чи спонукування мовця до співбесідників, а лаконічність думки допускає залучення можливих і позалінгвальних засобів спілкування (жестів, міміки тощо).

ЕР з пропуском дієслів типу *треба, можна, потрібно* тощо у досліджуваних творах виявлено лише кілька випадків, наприклад: еліпсис дієслова *можна* із заперечною часткою *не*: – *Але пам'ятай ми: ані на крок не відходити відси!»* – «*А знаєш що, – додав Сенько, – я ти завдам роботу! Назбирай і наклади мху* (Франко, 1978a: 68).

Здійснений аналіз ЕР у великій прозі І. Франка свідчить про те, що виявлені ЕР мають синтаксичну будову як двоскладних, так і односкладних речень, переважно є поширеними. Кількісні підрахунки демонструють суттєве переважання ЕР, в яких еліпсованим є дієслова, спорадично зафіксовано еліпсис іменників в ролі підмета та другорядних членів речення. Така особливість функціонування ЕР, на нашу думку, є передбачуваною, оскільки автор дуже часто вдається до детальних описів певних подій, вчинків героїв, тощо і таким способом використання великої кількості слів на позначення дій, процесів тощо є не минулим. У межах еліпсису дієслів помічаємо, що найчисельнішою є семантико-синтаксична група ЕР, в яких еліпсовано дієслово *буття*, найменше – в межах односкладного речення.

Зауважуємо, що письменник використав ЕР як один із дієвих засобів ергономіки розмовного мовлення персонажів. В основі функціонування ЕР закладено принцип своєрідного укомпактнення синтаксичних одиниць, що є одним із тенденційних процесів спрощення формального вираження мовлення. Варто зазначити, що пропуск певного члена речення та його потенційна можливість внесення до структури надає реплікам особливого емоційно-інтонаційного звучання, стилістичного наповнення. ЕР надають художній оповіді спонтанності, лаконічності, експресивності, акцентуаційно-інтонаційній концентрації, що сприяє посиленню уваги читача та активізації його роздумів над прочитаним.

Визначення та комплексний опис прагматистичних особливостей, виявлення комунікативних цілей у використанні ЕР у художній літературі стає можливим за умов залучення практичного опрацювання інших творів письменника, у чому й вбачаємо перспективи подальших розвідок.

Література:

1. Александрова В. Г. Когнітивно-комунікативний потенціал еліптичного речення в сучасній англійській мові: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04. Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса, 2008. 20 с.
2. Богатько В. В. Економічність вислову в мовотворчості Галини Журби // XX століття: від модерності до традиції : зб. наук. пр. Вип. 3. Вінниця, 2014. С. 254-260.
3. Вінтонів М. О., Вінтонів Т. М., Мала Ю. В. Синтаксичні засоби експресивізації в українському політичному дискурсі: монографія. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2018. 336 с.
4. Дудик П. С. Неповні речення в сучасній українській літературній мові // Дослідження з синтаксису української мови. Київ : Наукова думка, 1958. С. 129-260.
5. Дудик П. С. Синтаксис української мови : [підручник]. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 384 с.
6. Українська мова: енциклопедія / НАН України, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. Мови [Ukrainian language: encyclopedia / National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of Linguistics. them. OO Potebny, Inst. Of Ukrainian languages]; редкол.: В. М. Русанівський [та ін.]. Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана [Ukrainian Encyclopedia Publishing House M. P. Bazhana], 2004. 820, [2] с.
7. Франко І. Я. Повісті та оповідання (1875-1878). Київ : Наукова думка, 1978. Т. 14. 479 с.
8. Франко І. Я. Повісті та оповідання (1878-1882). Київ : Наукова думка, 1978. Т. 15. 512 с.
9. Франко І. Я. Повісті та оповідання (1896-1900). Київ : Наукова думка, 1978. Т. 20. 487 с.
10. Франко І. Я. Повісті та оповідання (1904-1913). Київ : Наукова думка, 1978. Т. 22. 521 с.

References:

1. Aleksandrova V. H. Kohnityvno-komunikatyvnyy potentsial eliptychnoho rechennya v suchasnyy anhliys'kyy movi: avtoref. dys... kand. filol. nauk: 10.02.04. [Cognitive-communicative potential of an elliptical sentence in modern English: author's ref. dis ... cand. philol. science: 10.02.04] Odes. nats. un-t im. I. I. Mechnykova. Odesa, 2008. 20 s. [in Ukrainian].

2. Bohat'ko V. V. Ekonomnist' vyslovu v movotvorchosti Halyny Zhurby // XX stolittya: vid modernosti do tradytsiyi : zb. nauk. pr. Vyp. 3. [The economy of expression in the language of Galina Zhurba // XX century: from modernity to tradition: a collection of scientific papers. Output. 3]. Vinnytsia, 2014. S. 254-260. [in Ukrainian].
3. Vintoniv M. O, Vintoniv T. M., Mala Yu. V. Syntaksychni zasoby ekspresyvizatsiyi v ukrayins'komu politychnomu dyskursi: monohrafiya. [Syntactic means of expression in Ukrainian political discourse: monograph]. Vinnytsia : TOV «TVORY» [LLC «WORKS»], 2018. 336 s. [in Ukrainian].
4. Dudyk P. S. Nepovni rechennya v suchasnyy ukrayins'kiy literaturniy movi // Doslidzhennya z syntaksysu ukrayins'koyi movy. [Incomplete sentences in the modern Ukrainian literary language // Research on the syntax of the Ukrainian language]. Kyiv : Naukova dumka [Scientific thought], 1958. S. 129-260. [in Ukrainian].
5. Dudyk P.S. Syntaksys ukrayins'koyi movy: [pidruchnyk]. [Syntax of the Ukrainian language: [textbook]]. Kyiv : VTs «Akademiya» [«Academy»], 2010. 384 s. [in Ukrainian].
6. Ukrayins'ka mova: entsyklopediya / NAN Ukrayiny, In-t movoznav. im. O. O. Potebni, In-t ukr. movy; redkol.: V. M. Rusaniv's'kyi [ta in.]. Vyd. 2-he, vypr. i dopov. Kyiv : Vyd-vo «Ukrayins'ka entsyklopediya» im. M. P. Bazhana, 2004. 820, [2] s. [in Ukrainian].
7. Franko I. Ya. Povisti ta opovidannia (1875-1878) [Stories and short stories (1875-1878)]. Kyiv : Naukova Dumka [Scientific thought], 1978. T. 14. 479 p. [in Ukrainian].
8. Franko I. Ya. Povisti ta opovidannia (1878-1882) [Stories and short stories (1878-1882)]. Kyiv : Naukova Dumka [Scientific thought], 1978. T. 15. 512 p. [in Ukrainian].
9. Franko I. Ya. Povisti ta opovidannia (1896-1900) [Stories and short stories (1896-1900)]. Kyiv : Naukova Dumka [Scientific thought], 1978. T. 20. 487 p. [in Ukrainian].
10. Franko I. Ya. Povisti ta opovidannia (1904-1913) [Stories and short stories (1904-1913)]. Kyiv : Naukova Dumka [Scientific thought], 1978. T. 22. 521 p. [in Ukrainian].